

ДІЕСЛІВНА СИНОНІМІКА ТВОРІВ ЮРІЯ АНДРУХОВИЧА

Доп. - Гришук Л.М., 253 гр., СумДПУ.
Наук. кер. – канд.філол.наук. Ярова А.Г.

Юрій Андрухович – один із найпомітніших представників постмодернізму, член поетичного угруповання “Бу-Ба-Бу”. У 2000 році його було нагороджено премією “The Antonovych Foundation Inc.” за розвиток української літератури і культури. Творчий доробок поета і прозаїка заслуговує на увагу. Як представник постмодернізму, тобто всього того, що відбувається “після модернізму” (хоча за своєю внутрішньою структурою в постмодернізмі переплітаються всі ті явища культури, які заперечувалися модернізмом), Ю.Андрухович приніс нове і в мову літератури. У його текстах можна знайти, крім мови літературної, старий галицький та “діаспорний” її варіанти. Автор показує розмовне багатоголосся України і через нього малює різні групи українців, перетинаючи часові (розмова на Віллі з Грифонами) та просторові (мова діаспори, якою говорить пан Попель) кордони.

Надзвичайно яскраво з погляду мови представлена у текстах синоніміка. Оскільки най-розгалуженішою є дієслівна синоніміка, то саме її ми і розглядали.

Чи не найбільшим синонімічним рядом у сучасній українській літературній мові є ряд із домінантою *іти* – *ходити, рушати, прямувати, ступати, брести, блукати, лізти, валандатися, сунути, пливати, швендяти, шкутильгати, плентатися, нипати, діал. катуляти...* Ось далеко не всі дієслова цього ряду, що трапляються у творах бубабіста. Ці загальномовні синоніми мають різноманітні відтінки значень. Ю.Андрухович доповнює цей ряд контекстуальними синонімічними одиницями: *урити* “*йти швидко геть*”, *гребти* “*йти поволі і без бажання*”, *пензлювати*

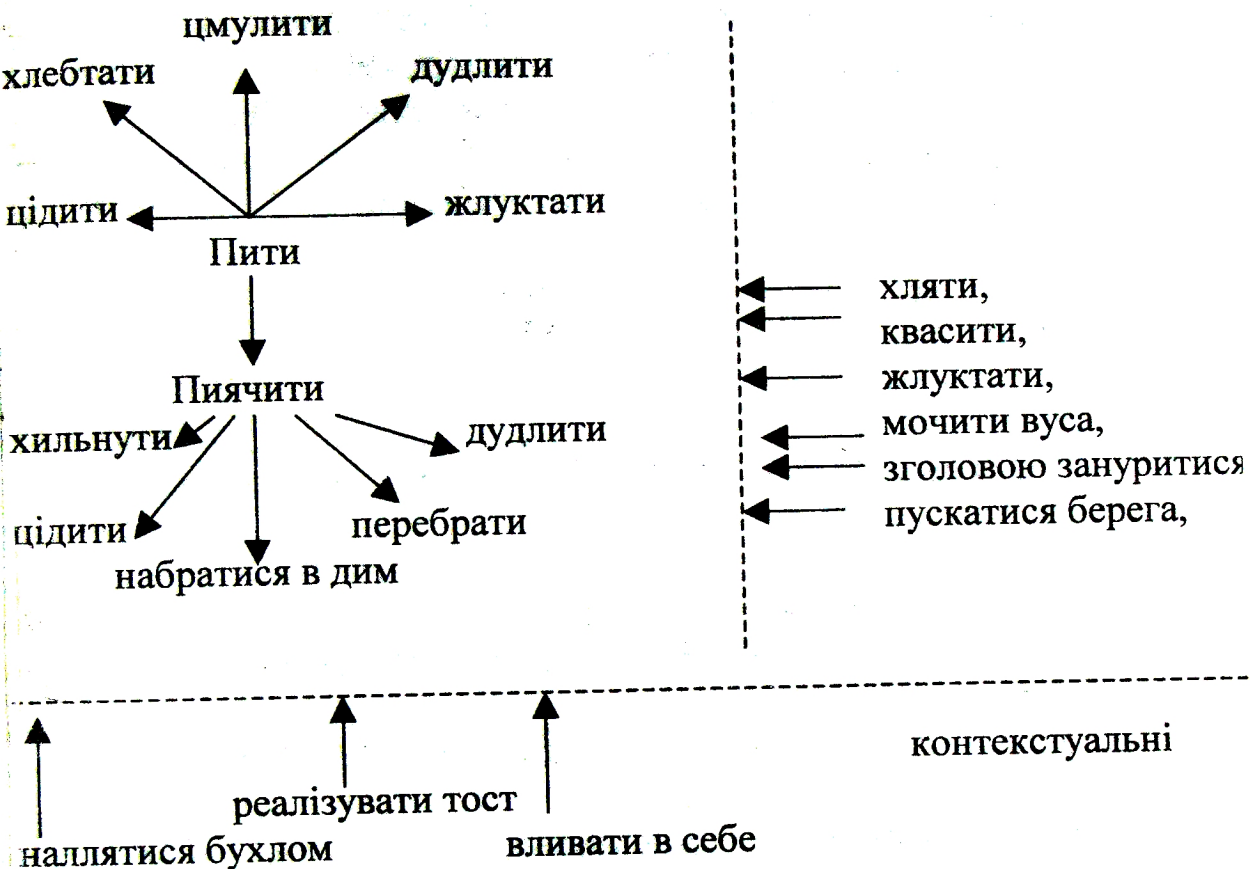
“йти у невідомому напрямку, куди-небудь”, *шлангувати* – те ж саме, що й *пензлювати*.

Не менш широко представлені синонімічні ряди з домінантами *бити*, *ударити*. Це слова доконаного і недоконаного виду із значенням “навмисне завдавати комусь ударів, намагаючись заподіяти біль або убити” [СУМ, т.2, с.168].

Загальномовні синоніми становлять такі дієслівні одиниці: *гатити*, *гамселити*, *лупити*, *лупцювати*, *молотити*, *товкти*, *ляпнути*, *зацідити*, які зафіксовано в “Словнику синонімів української мови”. До цього ряду залучаємо і загальномовні синонімічні одиниці, які у загаданому вище словнику не подаються, проте їх значення ми з’ясували за тлумачним словником. Це розм. *ляснути*, *копати* (*копнути*), *шваркнути* та діал. *валити*, *кляпснути*. Дієслова *відмагуляти* й *катрупити*, які також належать до цих синонімічних рядів, є діалектними. Вони не згадуються в жодному із наявних тлумачних словників, але значення їх можна з’ясувати з контексту.

Контекстуальні синоніми тут представлені слабо. Це дієслова *пальнути* та *тріннути*. Це пояснюється, мабуть, багатим складом загальномовних синонімів, наявних у текстах.

Розмаїтою є і синоніміка до слів *пити* (*пиячити*), що пояснюється описуваною у творі подією. Схематично цей ряд можна зобразити так:

Отже, з проаналізованого матеріалу випливає, що у творах Ю. Андруховича тісно взаємодіють дієслівні лексеми й сполуки, які становлять лексичну норму літературної мови, а також одиниці, що перебувають на периферії лексичної системи української мови.

Література.

1. Андрухович Ю. Рекреації. Роман. – К.:Час, 1997.
2. Андрухович Ю. Московіада /Рекреації. Роман. – К.:Час, 1997.
3. Андрухович Ю. Кохання і смерть по-лицарськи: визволення панни //Сучасність. – 1994. - №1. – С.69.
4. Словник синонімів української мови. – У 2-х т. – К.: Наукова думка, 1999 – 2000.

5. Словник української мови в 11-ти томах. – К.: Наукова думка, 1970-1980.
6. Новий тлумачний словник української мови / Укл. Яременко В., Сліпушко О. – К.: Аконт, 1998.
7. Рогачова О. Специфіка постмодерного тексту в постконіальному контексті (на прикладі роману Ю. Андруховича “Рекреації”) // Молода нація. – 1999. – №10. – С.195.
8. Андрухович Ю. Бо все, що в мене є, – це мої сумніви // Слово і час. – 2001. – №8. – С. 67.

КАФЕДРА ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ

РОЛЬ ГУМАНІЗАЦІЇ В КОНЦЕПЦІЇ РОЗВИТКУ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ

Доп. - ст. викл. Сірик А.Є.

Фізичне виховання студентської молоді має глибокі соціально-економічні передумови, на нього є обґрунтоване соціальне замовлення з боку суспільства, держави, виробництва. Заняття фізичним вихованням ефективно сприяють всебічному формуванню особистості фахівця, визначають його психофізичну готовність до життєдіяльності та високопродуктивної праці в умовах ринкового виробництва. Разом з тим, фізичне виховання студентської молоді реалізується далеко не адекватно запитам суспільства, держави і його можливостей. Спостерігається суб'єктивна тенденція зниження його ролі в загальній системі формування фахівців.

Аналіз сучасних проблем фізичного виховання показує, що його кризовий стан зумовлений багатьма причинами. Мають місце недостатнє матеріально-технічне, фінансове, інформаційне забезпечення, нечітке системне уявлення, неефективність дидактичного наповнення,